

İLKE ANALİZ

MART 2021 BÜLTENİ

RÖPORTAJ

**TBMM Başkanı Sayın
Prof. Dr. Mustafa Şentop
ile Mülakat**

SİVİL TOPLUM

**Türkiye’de Sivil
Toplumun Özgürlüğü
Nereye Gidiyor?**

SORUŞTURMA

**Pandemi
Döneminde
Türkiye’de Dergicilik**

İLKE Vakfı, toplumsal meselelerle ilgili bilgi, politika ve strateji üreten, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapan ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

İLKE ANALİZ

Sahibi ve Sorumlusu

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı

Genel Yayın Yönetmeni

Lütfi Sunar

Editör

Enes Batman

İletişim

editor@ilkeanaliz.net

ilkeanaliz.net

A : Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13
Üsküdar/ İstanbul
T : +90 216 532 63 70
M : bilgi@ilkeanaliz.net

© Tüm hakları saklıdır. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nın yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz. Yazıda belirtilen görüşler yazarlara aittir ve İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nı bağlayıcılığı yoktur.

EDİTÖRDEN

Değerli İLKE Analiz okurları;

Mart ayı oldukça yoğun bir gündemle geçti. Bu yoğun gündem içerisinde bize ve okurlarımıza katkı sunabilecek, kamusal fayda oluşturacak konuları özenle seçip, alanında yetkin isimlerden değerlendirmeler almaya gayret ettik.

Dünya, pandemi karşısında büyük bir kriz yaşıyor. Bu krizden sonra nasıl bir hayat yaşayacağımız en büyük soru işaretlerinden biri. Mart ayında özellikle bu konuda kehanetlerin, varsayımların ötesine geçerek verilerle desteklenen derinlikli okumalarla çeşitli yol haritaları sunmaya çalıştık. Dünyanın gidişatında edilgen olmak yerine kendi çözüm önerilerimizle etken olmayı tercih ettik.

Pandeminin oluşturduğu sosyal krizleri incelerken meselenin tüm boyutlarını ele almaya çalıştık. Bu süreçte düşüncenin ve sanatın nasıl etkilendiğini anlamak için kültürün atar damarı olan dergilere baktık. Bu konuyu Türkiye'nin önde gelen dergicileriyle görüştük.

Elbette tek sorunumuz pandemi değil. Türkiye bir yandan pandemi krizini atlattırmaya çalışırken bir yandan da temel problemlerini çözmeye çalışıyor. Anayasa tartışmaları, gündemdeki sarsılmaz yerini koruyor. Bu gündemi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa Şentop'a sorduk ve kapsamlı bir mülakat gerçekleştirdik.

Yayınlarımızın daha iyi bir yerde yaşamamıza vesile olmasını umuyor, yazarlarımıza ve okurlarımıza hürmetlerimizi sunuyoruz.

Küreselleşen Dünya'da Beyin Göçü: Fırsat mı, Tehdit mi? ✨

Sedat Gümüş | 14 Mart 2021

"Kurulacak ilişkiler, ortak çalışmalar, proje imkanları ve karşılıklı ziyaretlerin oluşturacağı etkileşim bazı kişilerin yurtiçinde kalmasından çok daha büyük bir katma değer oluşturabilir."

Pandemi Döneminde Eğitim ✨

Editör | 3 Mart 2021

"EPAM Koordinatörü İbrahim Hakan Karataş, Eğitim Gündemi programında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi Doç. Dr. Mustafa Otrar'ı konuk etti ve Covid sürecinin eğitime etkisini, normale dönüş süreçlerini tartıştı."

Zeka ve Zekanın Ölçümü: Anadolu – Sak Zeka Ölçeği İncelemesi ✨

Hasan Remzi Eker | 12 Mart 2021

"Zekaya bakış açımızın savaşlar sonrası dünyanın zekadan beklediği her ne ise onun tanımları üzerinden ilerlediği düşünülebilir. Bu yüzden insanlık olarak psikometrik çabalarımız kadar zekanın kendisine dair bir düşünce geliştirmemiz de ihtiyaçtır."

İnsan Hakları Eylem Planı Üzerine ✨

Nihat Bulut | 10 Mart 2021

“Çünkü düzen içinde özgürlük sınırlı bir özgürlüktür. Pratikte önemli olan, sınırları hangi değer ya da değerlerin belirleyeceği ve sınırların nerede başlayıp nerede biteceğidir.”

Türkiye’de Son Dönem Anayasa Tartışmalarına Genel Bir Bakış ✨

Abdulkadir Yıldız | 15 Mart 2021

“Sisteme demokratik niteliğini veren, anayasanın özgürlükleri koruyacak şekilde güçleri sınırlandırması ve dengelemesidir. Güçlerin denetimi ise aynı zamanda hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.”

Hukuk Fakülteleri Kimi Yetiştiriyor? ✨

Hafsa Nur A. Engeloğlu | 28 Mart 2021

“İşin aslı; insanı tanımayan, toplumunu bilmeyen, hukuk felsefesinin ne olduğunu ve hukuka niçin ihtiyacımız olduğunu idrak edemeyen bir mezunun kanun yapıcı ve uygulayıcısı olması korkutucudur.”

Türkiye’de İslam İktisadının Sorunları ✨

Zeyneb Hafsa Orhan | 4 Mart 2021

“İslam iktisadı çeşitli sebeplerle bugün her şeyden önce bir akademik disiplin olma özelliğine haizdir. İşte mevcut sorunların belki de en önemlisi İslam iktisadının akademya açısından yaşadığı sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.”

Kripto Para Kâğıt Paranın Yerine Geçer mi? ✨

Eyyüp Ensari Şahin | 18 Mart 2021

“Güç günümüz dünyasında para ile özdeşleştirilmiş olup güce kolay yoldan ulaşmak amacıyla insanlar hızlı bir zenginlik istemektedir. Kripto para piyasası yüksek oynaklığı ile bu fırsatı şu an için sunabilme potansiyeline sahiptir.”

Türkiye’de Orta Sınıfların Değişen Konumu ✨

Lütfi Sunar | 5 Mart 2021

“Son 20 yılda Türkiye’deki en zengin yüzde 1’lik grubun toplam servet içindeki payı yüzde 39.4’ten yüzde 54.3’e yükselmiştir. Bunun anlamı geriye kalan yüzde 99’un payının yüzde 60,6’dan yüzde 45.7’ye gerilemiş olduğudur.”

Milliyetçi Ahlakın Sınırları: Suriyeli Mülteciler ✨

Emrah Yağmurlu | 16 Mart 2021

"Bugün özellikle ulus-devletlerin ortaya çıkışı ile birlikte ortaya çıkan ulusal kültür [Türk kültürü, İngiliz kültürü, Alman kültürü vs.] anlayışı; kültürü statik, sınırlı, tarih dışı ve bir coğrafyaya [milli topraklara] kökleşmiş olarak özcü bir şekilde görmektedir. Hâlbuki tarihin her döneminde insanlar birbiriyle etkileşime geçmiş ve birbirlerinden her anlamda etkilenmişlerdir."

Türkiye'nin Eğitim ve Kültür Politikalarının Suriyeli Göçmenlerin Uyum Sürecine Etkisi Nedir? ✨

Osman Ülker | 20 Mart 2021

"Alışık oldukları kültürden bambaşka bir ortamda yaşamak zorunda kaldıkları için, yerleşik toplumun hiç aklına gelmeyecek sorunlarla mücadele etmek zorunda kalan göçmenlerin, kültürel uyumuna katkı sağlamak ve onları kabul eden toplumun ön yargılarını yıkmak, kültürden sorumlu bir bakanlık için kolay kolay gözden kaçırılacak bir konu değildir."

Pandemi Döneminde Tiyatro ✨

Osman Doğan | 27 Mart 2021

"Tiyatro camiası yıllardır karşı durduğu, bir türlü ısınamadığı – ki üretilen sanatın hakkıyla anlaşılıp etki bulması anlamında ısınmaması çok normal – dijital dünya ile daha sıcak bir temas halinde. Lakin demode bir üslubu olan tiyatronun modern dille kendisini var etmesi ne kadar sahici?"

TBMM Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa Şentop ile Mülakat ✨

Editör | 6 Mart 2021

“Nitekim İ. Dünya Savaşı sonrası mağlupların anayasalarını bizzat savaşın galipleri yapıyorlar. Türkiye’de de 1961 Anayasası aynen diğer ülkelerde olduğu gibi mağlupların paradigmasıyla hazırlanmış bir anayasadır.”

“27 Mayıs 1960 Darbesi ile başlayan vesayetçi sistem parantezi, hem uluslararası gelişmelerin hem de Türkiye’deki iç siyasi gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan anayasal paradigma, önce yavaş yavaş siyaset eliyle fiilen, daha sonra da 2017 Anayasa Değişikliği ile hukuken ortadan kaldırıldı.”

“Yani Türkiye’de sadece millet tarafından yetki verilen, seçilmiş bir otoritenin ülkeyi yöneteceği; bunun dışındaki bütün iktidar odaklarının bu seçilmiş otoriteye bağlı ola-

rak çalışacağı bir anlayışla anayasanın yapılması lazım.”

“Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde tercih milletindir, dilerse yasama ve yürütmeyi bir elde toplayabilir, isterse ayırıp farklı farklı oluşturabilir.”

“YÖK’ün kaldırılmasını değil de anayasada düzenlen bir kurum olmaktan çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Aslında kısa bir anayasada birçok düzenlemeye ihtiyaç olmaz. Bunlar kanunla düzenlenebilir. YÖK benzeri bir kurum ise olmalıdır. Çünkü bu kadar çok üniversitenin olduğu bir ülkede, bir koordinasyon, regülasyon ve akreditasyon kurumuna ihtiyaç var.”

Türkiye’de Sivil Toplumun Özgürlüğü Nereye Gidiyor? ✨

Nihat Bulut | 23 Mart 2021

“Düzenlemenin her şeyden önce masumiyet karinesi ruhuna aykırı olduğu söylenebilir. Hakkında kesinleşmiş bir mahkeme hükmü olmadan hiç kimseye, idari bir karar çerçevesinde de olsa suçlu muamelesi yapılamaz. Hele bu durumdan dolayı bir derneğin, geçici de olsa faaliyetten alıkonması düşünülemez.”

15 Temmuz Öncesi ve Sonrası Sivil Toplum Kuruluşları ✨

Abdullah Serenli | 25 Mart 2021

“Küreselleşme, katılımcılık, uluslararası hukuk gibi kavramlar artık çok az konuşulmaya, devletlerin daha çok içe kapandığı, kendi sınırları içinde yaşayan kitlelere dönük mesajlar taşıdığı görüldüğü buna karşın dışa karşı her türlü hukuk ihlalini meşru görerek agresif ve gizlenmeyen baskın pragmatist politikalar geliştirdiği gözlenmiştir.”

Salgın Zamanında Sivil Toplum ✨

Ömer Torlak | 13 Mart 2021

“Bir yandan bağış ve destek kaynaklarında muhtemel kayıpları yönetme gibi yeni bir durumla baş etme ile uğraşan STK’lar diğer yandan ise gönüllü çalışanlarının sağlığını koruma yanında onların yeni yeteneklerle donatılmasına katkı sağlama ve kendi ilgi alanlarına göre destek bekleyenlerin artan yardım taleplerini karşılayabilme gibi salgın öncesi hesapta olmayan yeni konu başlıklarını ajandalarına not etmek durumunda kaldılar.”

Artan Milliyetçilik Olursa Azalan Ne Olur? ✨

Süleyman Güder | 7 Mart 2021

“Elbette gidişatı kendi haline bırakmanın, geleceğe yönelik tamiri mümkün olmayan hasarlar bırakacağını tahmin etmek zor olmayacaktır. Zira içinde sürüklendiğimiz gidişatın ne İslami ne de insani olmadığı ayan beyan ortada. Güçlenen milliyetçi yanımızla, az ya da çok, tüm kimliklerimiz örselenir ve ciddi hasar görür.”

Parti İçi Demokrasi Kültürünün Kurumsallaşması ve Nahda Hareketi ✨

M. Hüseyin Ergören | 2 Mart 2021

“Nahda Hareketi’ni İslam dünyasındaki diğer hareketlerden önemli bir biçimde ayıran özelliklerinden bir tanesi de parti içi demokrasinin veya istişare mekanizmasının partinin verdiği kararları büyük ölçüde etkilemesidir.”

Filistin’e Koronavirüs Ambargosu ✨

Riad Domazeti | 17 Mart 2021

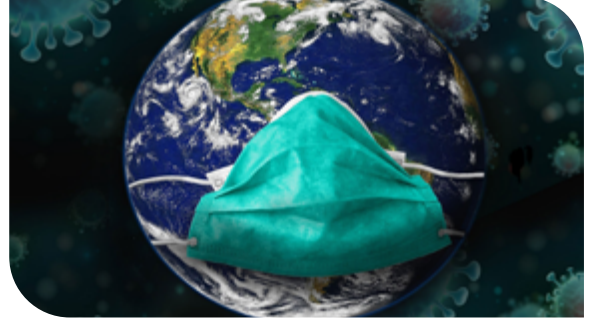
“İsrail bir yanda kendi vatandaşlarını aşılarken, diğer yandan Filistinlilerin aşılmasını engellemektedir ve Filistin’in aşığı elde etme çabalarını baltalamaktadır. Çok açık bir şekilde İsrail, hem küresel pandemiye hem de aşılama sürecini siyasi bir koz olarak kullanarak, Filistinliler üzerindeki tahakkümünü arttırmak istiyor.”

Nizam-ı Âlemden Küresel Buhrana: Covid-19 Sonrası Dünyanın Ahvali ✨

Süleyman Güder | 24 Mart 2021

“Yine de pandemi sonrası ciddi ölçüde etkileyecek bu görünmez salgının bir anda tüm sistemi kökten değiştirmesini beklemek, sanki “eski düzen” yokmuş gibi davranmak ve yerleşik kurum ve politikaların yerine ivedilikle başkalarının geleceğini beklemek gerçekçi gözükmemektedir.”

Refah için Barış Antlaşması: Yeni Filistin ya da Ölü Filistin ✨

M. Mustafa Bilgili | 9 Mart 2021

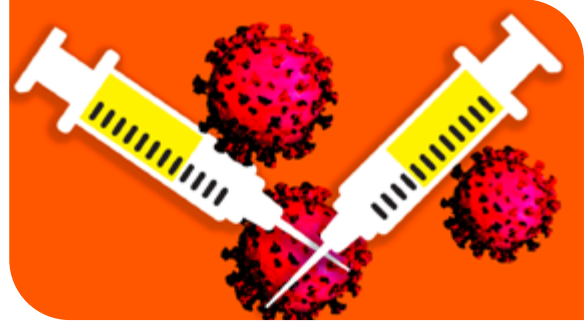
“Refah için Barış” metni incelendiğinde Filistin Devleti’nin kendi güvenliğini sağlamaktan aciz bırakılacağı dikkatleri çekiyor. Zira devletin dış tehditlere karşı güvenliğini, İsrail Devleti’nin gerçekleştireceği belirtilmekle birlikte bu ibarenin hemen sonrasında, yürütülecek faaliyetlerin İsrail’in güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde yapılacağı ifade ediliyor. Açıkça görülüyor ki İsrail Devleti, kendi güvenliğini gerekçe göstererek Filistin Devleti’nin ağır silahlarla teçhizatlanmasına müsaade etmeyecek ve güvenlik noktasında kendisine bağımlı bırakacaktır.”

Kompla Teorileri Gölgesinde Covid-19 ve Aşı Çalışmaları ✨

Murat Çemrek | 1 Mart 2021

“Kompla teorileri de öcüler gibi işlevseldir çünkü dünyanın bu hercümercine katlanmak için birer müsekkindirler. Genel olarak kompla teorilerinde bu duyumsanan alemin dışında ipleri asıl elinde tutanların bizlerin hayatlarıyla hatta kaderleriyle oynadıkları ilahi bir oluşum vardır.”

Türkiye’de Sağlıkta Özelleşmenin Sonuçları: Sağlık Hizmetlerinin Değişen Arz ve Talep Yapısı ✨

İhsan Kutlu | 8 Mart 2021

“Sağlıkta özel sektörün artış göstererek tekelleşmeye dönmesine önlem olarak, bölgesel ve yerel şartlar göz önünde bulundurulmak kaydıyla özel sağlık kurumlarındaki teçhizat kamu için kullanılabilir hale getirilmelidir.”

Risk Toplumununun Krizi: Kayganlaşan Toplumsal Yapılar ✨

Lütfi Sunar | 22 Mart 2021

“Sosyal bağlamı ve kültürel zemini ihmal eden “uzmanların” talebi ve teknolojinin zorlamasıyla gittikçe daha fazla kontrol merkezli bir dünyanın doğuşuna şahitlik edeceğiz. Hiç şüphesiz böyle bir imkân ortaya çıkarsa bu herkesin eşit bir biçimde erişebileceği bir kontrol fırsatı oluşturmayacaktır.”

Pandemi Döneminde Türkiye’de Dergicilik ✨

Editör | 11 Mart 2021

Pandemi döneminde neredeyse her alanda olduğu gibi kültür sanat ve düşünce alanlarında da ciddi sorunlar ve buna bağlı olarak önemli değişimler yaşandı. Türkiye’de kültürün, sanatın ve düşüncenin ana yatağı olan dergilerin, bu süreçten nasıl etkilendiği görmek adına ülkemizin önde gelen editörleri ve dergi temsilcileri ile bir soruşturma yaptık.

Ali Haydar Haksal

“Özellikle eve kapanıldığı dönemde insanlar okuma ve yazma faaliyetleri daha çok hızlandı. Okumadan çok yazma faaliyeti desek daha doğru olur. Sokađa çıkma süreci ve günleri azalınca yazı akışı da durdu. Asıl önemlisi asıl yazarlarda bir ivme oldu. Kültür ve düşünce öncelik olmadığından üzülererek belirtelim ki normal seyrinde devam etti ve ediyor.”

A. Ali Ural

“Dergi çıkarmanın sabır ve sevda işi olduğunu bilenler beklenmedik iklimlere karşı dayanıklılığını koruyabilir. Nitelikli bir edebiyat dergisi yoluna çıkan rüzgârı kendine katmanın yolunu bulur. Böylece dergiler yaşadığımız çağa tanıklık ederken şeffaf bir hafıza görevi üstlenirler. Karabatak dergisi bizim için pandemiden önce neyse şimdi de odur. Edebiyat her zaman seçkin takipçilerini bulur.”

Metin Uçar

“Hızla dijital dönüşümün etkisi altına giren dünya ile birlikte veri paylaşımı ve erişimi de hızla dijitalleşmekte ve üretimi de buraya taşımaktadır. Bu alışılmış dergicilik açısından menfi gözükürken, diğer taraftan yeni bir bakış açısı geliştirmeye ve bu alanda çalışma yapmaya –biraz da mecburiyetle- vesile olmuştur.”

Tuba Nur Sucu

“Pandemi dergiciliği etkilemiş olsa da bu döneminin geçeceğini, yine güneşli günlerde yeni dergilerde okurlarımız ile buluşacağımızı biliyoruz. Kapanan dergilerin ekiplerinin yeni dergilerle dönmesini, yayına ara veren dergilerin sahalara tekrar dönmesi için elimizden geleni yapacağız.”

Fatma Betül Akçalı

“Okul dergiciliği bir öğrencinin kültür hayatı ve dergicilikle buluşması için önemli bir başlangıç noktasıdır, bu yüzden bizim için önemi büyük. Fakat her güzel şey gibi zorlukları da var, pandemi döneminde bu zorluklar iyice arttı.”

Ahmet Murat

“Ofis ortamında, doğaçlama beliren fikirler ve bu fikirlerin karşılaşmaları, dergilere geçerken uğrayan dostlar dergileri besleyen kaynaklardandır. Dolayısıyla bundan da mahrum kaldık. Kitabevleri ya da bayiler eski trafiğini kaybettiği için, sahada dergilerin okurla buluşmalarında zorluklar ortaya çıktı. Kısacası, dergileri aynı zamanda insanları buluşturan mekanlar olarak görmeyi özledik.”

Furkan Çalışkan

“Kitapevleri ve gazete bayilerinin hayatın günlük akışı içindeki yerlerini kaybetmeleri okur ile dergilerin iletişimine darbe vurdu. Bu iletişim kopukluğu dijital mecralarda yazarlar ve editörlerin daha aktif olması ile bir nebze giderilse de, dergilerin dinamizmine ciddi darbe vurmuş durumda.”

Yusuf Temizcan

“Dün de bugün de muhtemelen gelecekte de önemli olan nerede ne yazdığınız değil, nasıl anlattığınız olacak. Yani içerik hep kral olarak kalmaya devam edecek. Buraya odaklanmak gerek diye düşünüyorum.”

İLKE

ilim kültür eğitim vakfı

Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul

Telefon: +90 216 532 63 70 E-posta: bilgi@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr

    ilkevaki